

**Lara De Mare:
Égben maradt repülő.
A Turay Ida Színház
előadása**

Ildikó Piaf, *Keresztes Edith*

Isten uja... Ami mindannyiunkat megérint, olykor áldást oszt – igazából nem is értjük miért. És büntet, összetör, elemészt – s ezt persze még kevésbé tudjuk feldolgozni...

Lényegében erről szól *Lara de Mare* Égben maradt repülő című darabja, és talán még inkább erről mesél a *Szurdi Miklós* által

színpadra állított előadás, ami remélhetőleg a teátrumi kor legvégső határáig látható lesz majd a Turay Ida Színházban.

Edith Piafnak, minden franciák legcsodálatosabb csúnya „kis szürke verebének” két esztendőtt adott a Megváltó, addig tartotta homlokán meleg, óvó tenyerét.

Eddig tartott a szívemarkolóan gyönyörű szerelme *Marcel Cerdannal*, a „marokkói bombázóval”, a korszak egyik legnagyobb bokszolójával, a háromgyerekes családapával. Marcel eljut a csúcsra, világbajnok lesz, majd egy buta sérülés miatt elveszíti címét. A balsorsú meccsről hajóval jönne

haza, de Edith – az ezerszer meggyötört, kihasználta, világsztárként is a sors utolsó szalmaszálaiba kapaszkodó törékeny kicsi nő – ragaszkodik hozzá, hogy siessen, rohanjon hozzá a boldogság, repülővel... És Marcel gépe 1949. október 27-én lezuhan az Azori-szigetek felett. Piaf még néhány esztendővel él, több baleset éri, végül gyönyörű-fájdalmas, morfiummal enyhített álmok között száll föl az örökkön égben maradó repülőre...

Ennyi a történet, ennyi a valóság, bárki utánanézhethet a wikipédián. Ami e fölött van, az a művészet, az a Turay előadása...

Meglehetősen ismert színházi közhely, hogy néhány mellékszereplő, karakterszerrep akár el is döntheti egy előadás sorsát. Ebben az esetben nehéz ezt a tézist igazolni. Nincsenek is igazából ilyenek. A két főszereplőn kívül minden játzó két-három-négy szerepet alakít, személyük áthatja az egész produkciót. Az ilyen megoldás gyakran vezet öncélú tohubavohuhoz, a néző tudatos és/vagy tehetségtelen összezavarásához. Ám Szurdi ebben az esetben olyan, akár a jó teniszesező, amikor ráadásul még szerencsés napja is van: a hálóról minden labda az ellenfél térfelére pattan, minden kockázatos megoldás sikerül.

Hűvösvölgyi Ildikó általában decens, úri-asszonyos személyisége most éppúgy csillog a bohókás, dekoncentrált zeneszerző, Monno szerepében, mint Piaf züllött, utcasarki, végül a Szajna parton heroinban fetrengő édesanyjában. *Xantus Barbara* kisebbsajta színpadi bravúrként az első felvonásban tökéletes arcképet fest Edith barátnőjéről, az okos, hideg, néha intrikus bálványról *Marlene Dietrich*ről, hogy azután a másodikban olyan lágyan, olyan emberien játssza el Simone-t, a haldokló Piaf ápolónőjét, hogy a néző szinte készte-tést érez, hogy kérjen tőle egy Aspirint, és hogy ő simogassa meg, ha lázas, a homlokát. *Topolcsányi Laura* bájosan, életszagúan alakítja Edith nagyhangú, zavaros testvérét, Momone-t, színes karaktere sokat hozzászól a háború utáni párizsi bohém művészvircsaft tablójához. *Pásztor Máté* helyes mint a fiatal, Edith famulusaként és támogatójaként megjelenő *Charles Aznavour* – ki gondolná, hogy a későbbi világhírű szívtipró ilyen odaadóan tudott rajongani a törékeny csodáért?

Győri Péterre egyenesen négy szerep is rátalált, ami már azért talán kissé túlzás. Mégis elképesztő profizmussal oldja meg ezt a szinte páratlan metamorfózis-mutatót, noha Marcel Cerdan boksztréneréhez és Edith immorális, lecsúszott, egykori artista apjához talán nem jól passzol lágy alapkaraktere, aszkétikus alkata.

Kurkó J. Kristófról még az internet mindent tudó világában is alig lehet érdemleges információhoz jutni. A jóképű, jó svádájú ifjú színészt eddig elkerülték a lealacsonyító bulvársztorik és az elektronikus média-cirkuszok. Nem kell nagy jóstehetség ahhoz, hogy megtippeljük, Marcel Cerdan szerepe lehet számára a nagy kiugrás. Megejtő empátiával alakítja a bumfordi, egyszerű, de áttetszően tiszta és romantikus ökölvívót, kavargó életében és – immáron emlékképként – megnevesült halálában is. Szurdi nem enged a kísértésnek, nem aktualizál, nem idegenít el senkit senkitől, hagyja, hogy – *Darvasi Ilona* remek, autentikus díszletei és jelmezei segítségével – egyszerre érezzük át a 40-es évek Párizsának álom-örzö levegőjét és Edith Piaf mindenkinek szóló tragikus életmeséjét.

És végül – nagyon-nagyon nem végül! – *Keresztes Ildikó. Páger Antal* mondta *Kosztolányi* Pacsirta című remekművének filmváltozatában, utánozhatatlanul: „*Be-felé kunkorodik a lelkiünk!*” Nos, Keresztes Ildikónak itt „kifelé kunkorodik a lelke”. Hiteles, amikor szabad szája, amikor süt belőle az erotika a színpadon, amikor mint egy kicsica összebújik az álombéli Marcellel, amikor kezét nyújtja az elmúlásnak. Minden dala, minden neurózisa, minden önpusztítása igaz. Igaz zabolázhatatlan sztárnak, szerelmes nőnek, a hiábavaló küzdelemben belefáradónak. Ezentúl, ha a darab nézője Edith Piaf dalait hallja, Keresztes Ildikó arca jelenik majd meg előtte. Egy színésznő ennél többet aligha érhet el. És lesz, aki a darab végére egy kicsit, hálalosan beleszeret. Az előadásba pedig egy kicsit belehal.

Áll Edith-Ildikó a színpadon, a végén, egyedül, a függöny előtt, a rivalda fényében, és szól a dal: „*Nem bánok semmit sem.*” A néző szinte várja, hogy leszáll egy nagy madár, felkapja a törékeny női testet, és viszi föl az ő Marceljéhez, az örökkön égben maradt repülőre... ■

GALSAI DÁNIEL
újságíró

